

WERNER PAECKELMANN
(1890 — 1952)

3 Nisan 1952 de Werner Paeckelmann vefat etmiştir. Memleketimize ait bilhassa İstanbul mıntıkasına dair Jeoloji edebiyatında ismi daima saygı ile anılacak olan Warner Paeckelmann 1890 da Elberfeld'de doğmuştur. Daha jimnazda iken taş ve fosil kolleksiyonları yapmağa, Jeoloji meselelerle meşgul olmaya hevesli idi. Oberrealşule'yi bitirdikten sonra, hemşehrisi olan Erich Kayser'in teşviki ile 1909 da Marburg Üniversitesinde Jeoloji tahsiline başlamıştır. Tahsili esnasında bir müddet Grenoble'de Kilian'ın nezdinde çalışmış ve Fransız Masif Santralını tetkik etmiştir. 1913 de meşhur Emanuel Kayserin yanında yaptığı «Ober-devon des Bergischen Landes» adlı doktora tezi ile tahsilini ikmal etmiştir. 1914 de devlet imtihanı vererek Üniversite üyesi olmuş ve Alman Jeoloji servisinde faaliyetine başlamıştır.

İlk olarak 1/25.000 mikyaslı Alman Jeoloji haritasının Marburg-Niederwalgen paftalarında çalışmış ve buradaki dağlık ve or-

manlık kısımların Jeolojisinde, o zamana kadar tatbik olunmayan şekilde sondajlar yapmıştır. Bilâhare Jeoloji servisinde bölge Jeologu, profesör-Baş Jeolog olarak hizmet görmüş ve yirmi kadar paftanın çok detaylı Jeolojisini ikmal etmiştir. Bu meyanda Almanyanın Karbonifer ve Devoniyenin Stratigrafisi ve Paleontolojisine ait birçok memuarlar neşretmiştir.

Ren masifi ve bilhassa bunun şimal kısmının Stratigrafi ve Faunası hakkında bütün klasik bilgileri Paeckelmann'a borçluyuz.

Birinci dünya harbinin son senesinde Werner Paeckelmann bir askerî motörlü nakliye birliğinin başında subay olarak memleketimize gelmişti. O zaman İstanbul Darülfünununda Walter Penck Jeoloji profesörü ve bu yazının muharriri de onun asistanı idi. Geniş bir müşahede kabiliyeti ve üstün bir zekâsı ve bilhassa problemlerini kendine mahsus bir vuzuh ile anlatmasını bilen Paeckelmann ile sık sık buluşarak ekskürsüyonlar yapar ve İstanbul civarlarının Devonien problemlerini izaha çalışırdık. Paeckelmann'a göre bu hususta sıhhatli neticeler elde etmek için detaylı Jeolojik haritanın yapılması elzemdi. Harp bitip te Alman birlikleri Türkiye'yi sür'atle terke mecbur edildikleri gibilerde bile Werner Paeckelmann, ekskürsüyonlarına devam etmiş ve topladığı materyeli birçok müşkülât ile Almanyaya nakledebilmiştir. Türkiyedeki bu ilk mesaisinin neticelerini 1925 de « Beitrage zur Kenntnis des Devons am Bosphorus, insbesondere in Bithynien» adlı eserinde neşretmiştir.

1927 de Werner Paeckelmann bazı Jeoteknik ve Hidrojeolojik meseleler hakkında fikri alınmak üzere Ankaraya davet olunmuş ve Çankayanın su problemi ile Gazi çiftliğindeki inşaatın arızaları hakkında mütaleası alınmıştı; İstanbulda kaldığı müddet zarfında hemen her gün Boğaziçi civarlarında ve Marmaranın Anadolu sahillerinde, Pendik-Kartal mıntikasında ve Rumeli tarafında Bahçeköyünde, o zamanki Orman mektebinde misafir kalarak, Çiftalanda ekskürsüyonlar yapmış ve İstanbulun 1/25.000 mikyaslı haritasının Kâğıtane, Hisarlar, İstanbul, Çamlıca, Maltepe, Pendik paftalarının Jeolojisini tamamlayabilmiştir. Werner Paeckelmann tetkiklerini mukayeseli bir surette yapabilmek için buradan Sakız adasına ve Dobrucaya giderek oralardaki Devonien formasyonlarını da görmüştür. Bunların neticesinde:

14. 2. 1928 Pendik - Dolayba
(W. Paeckelmann H. N. Pamir ile)

Neue Beitræge Zur Kenntnis der Geologie, Palaontologie und Petrographie der Umgegend von Konstantinopel:

1 — Obersilurische und devonische Faunen der Prinzeninseln Bithyniens und Thraziens 1932

2 — Geologie Thraziens, Bithyniens und: der Prinzeninseln 1938

Probleme des Varistikums der Dobrudscha 1935,

Ergebnisse einer Reise nach der Insel Chios 1939
eserlerini neşretmiştir.

İstanbul ve civarlarında yapılan Jeolojik araştırmalarda bugün de Paeckelmann'ın bu eserlerinden geniş ölçüde istifade edilmektedir.

Paeckelmann, İstanbul Paleozoikindeki Kuvarsitleri Üst Silüriyene, Pendik tabakalarını, Pendik ve Boğaziçi fasiyesleriyle üst Koblensiyene, yumrulu kalker ve silisli şistleri orta Devonienne ithal etmiş, Trakya serisinin üst Devonienne ait olduğunu ve evvelce karasal bir fasiyes olarak telâkki edilen bu son serinin de denizel menşeyini tesbit etmiştir. İstanbul Devonieninin zengin faunası Paeckelmann'ın eserleriyle klasikleşmiştir.

Paeckelmann son harbin başlangıcında ve Polonyanın işgalinde oranın Jeoloji servisine geçmiştir. 1945 de doğu Berlinde evvelâ vazifesinden alınmış ve birkaç gün sonra da halâ malûm olmayan sebeplerle tevkif olunarak

bir konsantrasyon kampına ve nihayet Waldheim hapishanesine naklolanmıştır. Werner Paeckelmann bu kampın ve hapishanenin işkencelerine tahammül edemiyerek vefat etmiştir.

İlimimize ve Türkiye Jeolojisine büyük hizmetler etmiş olan ve memleketimizi kendi vatanı gibi çok sevmiş olan Werner Paeckelmann'ı Türk Jeologlarının daima hürmetle yadetmesi bir kadirşinaslık olur.

Hamit N. PAMİR